

Maidalena Irabarnia

*Barkoxe
Zuberoa (1925)*

Aurkibidea

Biografia



Barkoxen sortua 1925ean. Aita Barkoxekoa bertakoa zuen eta ama, berriz, Atharratzekoa. Bost haurride ziren. Jean Baptiste senarrarekin ezkondu zenean Ozazera joan zen bizitzera eta bi alaba izan zituen. Laboraria.

Zintak

BAR-007

- **Proiektua:** Alex Artzelus Mujika
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artzelus, Alex
- **Data:** 2015-03-30
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Artzelus, Alex
- **Emalea:** Artzelus, Alex

Pasarteak

1. Txikitako bizimodua

- **Erref:** BAR-007/002
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:01:00. **Bukatu:** 00:03:45

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Madalenako auzoan bizi zen txikitan. 5 seme-alaba ziren, 4 neska eta mutiko bat. Mekanikarik ez baitzen lanean ibili behar ziren. Anaia gehienak izan zuen eskola gehien, hura gelditu behar baitzen etxean. Elurra zelarik ez ziren joaten.

2. Ogiarekin lagun bati gertatu istorioa

- **Erref:** BAR-007/003
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:03:45. **Bukatu:** 00:04:36

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Haur batek ogia buru gainean eraman baina erori zitzaion, hain behera, non eta berriz hartu ezin eta gau hartan ezin izan zuten ogirik jan haren etxean.

3. Eskolan euskararik ez.

- **Erref:** BAR-007/004
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:04:36. **Bukatu:** 00:06:40

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolan, kanpoan jaten zuten. Ezin zuten euskaraz mintzatu, eta hala egiten bazuten makiltxo bat ematen zieten. Bera ere oroitzen da zigortua izanaz.

4. Seme-alabek nahiago frantsesez

- **Erref:** BAR-007/005
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:06:40. **Bukatu:** 00:07:11

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Ez du euskararik galdu, baina seme-alabak frantsesez ari dira haien lagunak hala mintzo baitira.

5. Haur zirelarik lanean gogorki

- **Erref:** BAR-007/006
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:07:11. **Bukatu:** 00:08:46

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Jende asko ziren etxeetan. Bere etxean ere bi arreba neskame bidali zituzten, baina bera etxean gelditu zen lanerako. Behi deitzen aritu behar zuelarik ez zen eskolara joaten. 11 urterekin egin zuen jaunartzea eta orduan amaitu zuen eskola.

6. Emakumeen lanak

- **Erref:** BAR-007/007
- **Iraupena:** 0:00:34. **Hasi:** 00:08:46. **Bukatu:** 00:09:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Umetan emakumeek kanpoko lanak egiten zituzten eta adinean Aurrera joan ahala etxe barnekoak ere bai.

7. Etxabereak

- **Erref:** BAR-007/008
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:09:20. **Bukatu:** 00:09:50

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Behi, ardi eta mandoak zituzten etxean, baina gaur egun baino askoz eta gutxiago.

8. Laborantzako tresnak

- **Erref:** BAR-007/009

• **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:09:50. **Bukatu:** 00:11:21

Gaia(k):

• Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Ez zuten tresnarik ia, fojuja bai, mandoekin tiratzen zena belarra eta garia mozteko. Lurra itzultzeko xarrüa erabiltzen zuten. Mandoak erabiltzen zituzten tresnak tiratzeko.

9. Ogia egiten zuten etxean

• **Erref:** BAR-007/011

• **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:12:22. **Bukatu:** 00:14:10

Gaia(k):

• Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Labaka egiten zuten, hots ogia. Aste osorako egiten zen, eta etxe bakoitzean bazen labe bat.

10. Haurretako jolasak

• **Erref:** BAR-007/012

• **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:14:10. **Bukatu:** 00:15:21

Gaia(k):

• Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Elur pelotak botatzen ibiltzen ziren.

11. Neguan gaztaina jaten

• **Erref:** BAR-007/013

• **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:15:21. **Bukatu:** 00:16:05

Gaia(k):

• Aisia » Mendia eta hondartza » Mendiko bilketak

Laburpena:

Gauez, ohera joan baino lehen gaztainak jaten zituzten su ondoan.

12. Arto xuritzea

• **Erref:** BAR-007/014

• **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:16:05. **Bukatu:** 00:16:53

Gaia(k):

• Baserria » Baserriko lanak
• Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

Arto xuritzetan jandea biltzen zen eta istorio kondan ibiltzen ziren.

13. Kantatzeko zaletasuna

- **Erref:** BAR-007/016
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:17:14. **Bukatu:** 00:18:56

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak

Laburpena:

Beste etxe batzuetan bazuten kantatzeko zaletasuna. Bere koinataren etxean 9 anai-arrebek bazuten kantatzeko zaletasunik, baina ez berak.

14. Etxahun Barkoxe

- **Erref:** BAR-007/017
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:18:56. **Bukatu:** 00:20:34

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Etxahun Barkoxeren sortetxea beraien auzoan zegoen. Hegiaphalekin liskarrak izan eta ez zuen ongi amaitu. Etxahun Irurik hartu zuen haren lekukoa.

15. Pastoralak eta Maskaradak

- **Erref:** BAR-007/019
- **Iraupena:** 0:05:22. **Hasi:** 00:21:06. **Bukatu:** 00:26:28

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Ordu mordoa irauten zuten pastoraiek eta jende asko biltzen zen. Arizale guztiak gizonak ziren, baina Barkoxe izan zen, orain dela ez hain aspaldi, emakumeen parte hartzea maskaradetan onartzen lehen herria Marxe Eihartzet-i esker. Berak ikusi ditu baina inoiz ez du parte hartu. Oroitzen da nola behin ama atera zuten maskaradetan plazara. Etxahun Barkoxeren pasterala ikustera joan zen Ozazetik Barkoxera hogeita zenbait urtetan.

16. Lehen autoak

- **Erref:** BAR-007/020
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:26:28. **Bukatu:** 00:27:34

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Baziren lehen ere autoak, baina beraiek ez zuten ezta biderik ere. 1949an Ozazera etorri zelarik, ostatuko jabeak bazuen.

17. Ozazera ezkondu

- **Erref:** BAR-007/021
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:27:34. **Bukatu:** 00:29:01

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

24 urtetan ezkondu zen Ozazera. Azkenean ohitu zen bertan bizitzera. Bizikletaz eta oinez ibiltzen ziren garai hartan.

18. Merkatuak

- **Erref:** BAR-007/022
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 00:29:01. **Bukatu:** 00:33:08

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Atharrazen eta Barkoxen merkatua zegoen astelehenetan, batean herri batean eta bestean bestean. Autorik ez zutenak egun guztia pasatzera joaten ziren, eta eurak berriz, presaka itzuli behar. Aita beti merkatuetara joaten zen, eta biharamunean etortzen zen, bestondo pixka batekin, beti ere. Ez ziren joaten Maulera. Ez zen beste entretenimendurik eta jende gehiago joaten zen.

19. Lehenago eta oraingo bizimodua

- **Erref:** BAR-007/023
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:33:08. **Bukatu:** 00:33:50

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Asko aldatu da bizimodua. Lehen ez zen besterik eta horrekin konformatu behar.

20. Belar mozteko eta biltzeko tresnak

- **Erref:** BAR-007/024
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:33:50. **Bukatu:** 00:34:38

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Fanusa erabiltzen zuten belarra mozteko, eta biltzeko bi errubera zituen arrastelu handi bat baliatzen zuten

21. Lehenago bizitza lasaiagoa eta alegeragoa

- **Erref:** BAR-007/025
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:34:38. **Bukatu:** 00:35:40

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Lehenago jendea ez zen presaka bizi, alegerago bizi zen, eta elkarren artean tratatu gehiago zegoen.

22. Lehengo festak

- **Erref:** BAR-007/026
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:35:40. **Bukatu:** 00:39:28

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Permisionea bazuten egiten zuten besta. Maiatzean Barkoxeko festak ziren, Salbatorez berriz, haurren festa zenez, etxekoak biltzen ziren. Kariletan dantzatzek ziren, eta balsak edota dantza jauziak ez ziren hainbeste egiten. Ez da oroitzen ze instrumentu jotzen ziren, baina xilula jotzen zuten maskaradetan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com